

Zajec in lisica.

V hudi zimi, v ostrem mrazi,
zajec strahom se priplazi
do lisičje tople jame.
Prosi botrico lisico,
naj pod krov ga k sebi vzame.

Ona ga lepo pozdravi,
mile mu besede pravi:
„Oj, le hitro stopi notri —
Mar že preje bi bil prišel
k meni gostoljubni botri.

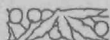
Ti boš mirno tu počival,
grel se, o pomladi snival;
jaz pa hrane bom nosila,
da gladu ne bodeš ginel . . .
bom že v vasi kaj dobila.“

Res ga čuva botra strogo,
zajčku nosi hrane mnogo —
Toda misel skriva v glavi,
da na spomlad ko bo debel,
ga za praznike zadavi.

Solnce se topleje smeje:
v vas lisica zopet speje,
Črne misli premišljuje,
da gre zadnjič pitat zajca —
jutri pa se žnjim gostuje.

V jamo vrača se lisica . . .
toda prazna je temnica.
Gostoljubno je ognjišče
pustil zajec. Zdaj si lahko
hrane sam na polju išče.

Mokriški.

Basni.

Spisal Janko Polák.

V.

Vrane so prenočevale na visokem drevesu. Ponoči pride logar, jim natrosi koruze in nastavi mrežo zank.

„Kra . . . kra . . . kra! . . .“ so se čudile vrane zjutraj. „Kdo je nam neki oskrbel zajtrk?“ —

„Koruza ne raste v gozdu,“ se oglasi najmodrejša. „Nekdo jo je nam nasul. Pustimo jo in odletimo, da nas ne zmoti!“ —

„E, kaj bi,“ se jih oglasi desetero. „Povsod nam tudi ne preti poguba. Kmet je nesel v mlin in je imel luknjo v vreči. Kdo drugi bi trosil po gozdu koruzo? Zletimo in pozobljimo jo!“ —

„„Frrrrr! . . .“““

In zletele so.

Kar se prikaže logar s puško na rami.

„„Frrrrr! . . .“““ Gorje! —

Zbežati ni mogla nobena več. Vse so se ujele v zanke, pritrjene na mrežo.

Logar je postrelil vse.

„Kra . . . kra . . . kra! . . .“

Visoko pod nebom je pa plula najmodrejša.

VI.

Gospa je opazila v svojih valovitih kodrih siv las. Nemudoma ga je izpulila in vrgla na tla. Las se je nekaj časa zvijal, potem pa mirno obležal.

„Hm, radoveden sem samo, če čaka enaka nezgoda tudi moje bratce,“ je zamrmral po kratkem molku.

„Kaj mrmraš?“ ga vpraša gospa.

„O, prav nič! Mislim samo, če čaka enaka nezgoda tudi moje bratce, ki jih še nosite na glavi. Zakaj posiveli vam bodo tudi oni kmalu.“

Gospa se je stresla in zamislila.

Ko se je vzdramila iz zamišljenosti, se je urno pripognila in pobrala sivi las.

„Oprosti, nisem mislila na bodočnost!“

In spravila je sivi las v dragoceno skrinjico.

VII.

Ubožec pride mimo močvirja, v katerem je ležal tiger.

„Dobro jutro, potnik! Kam?“ ogovori ga tiger.

„S trebuhom za kruhom!“ —

„S trebuhom za kruhom?“ ponovi tiger. „Smiliš se mi. Glej, kako dragocena verižica mi visi krog vratu. Pojdi sem, pa ti jo dam. Takoj boš rešen lakote.“

„Hm, pisanček dragi, tebi ni upati,“ odgovori ubožec. Verižica, ki ti visi okrog vratu je res dragocena. Toda življenje moje je še dražje od nje.“ —

„Vem, vem, da mi ljudje ne zaupate. Bil sem v mladosti res krvoločan. Toda osivel sem. In za svojo krvoločnost v mladih letih me je Bog hudo kaznoval. Lovci so mi umorili ženko in otroke. Ostal sem sam. Sklenil sem, da se poboljšam. In sem se tudi. Zato

ne misli, da te hočem varati. Saj tudi zôb in krempļjev nimam več. Bog mi je vzel tudi to dvoje. In sedaj živim kot puščavnik, ob samih koreninicah. Ne boj se me!... Pridi sem!..."

Dragocena verižica in lepe besede so zmotile ubožca. Krenil je proti tigru. Pa komaj je prišel par korakov naprej, že je obstal v blatu.

Naprej ni mogel, nazaj ni smel.

Tigru so se zablesketale oči.

Obupen klíc se je razlíl čez močvirje.

Čuden molk mu je sledil.

VIII.

Deklica in zvonček.

Deklica:

„Zvonček moj, cin, cin!...
Zlat ti dam cekin,
če mi pozvoniš
in pomlad vzbudiš.“ —

Zvonček:

„Čuj me, deklica,
glasek moj mehak
ni dovolj krepak,
da bi vzbudil jo.
Ko pa bo zapel
zvon z visokih lin

in oznanil ti,
da je božji Sin
vstal in zmagal smrt,
vedi, da takrat
zimski mraz bo strl.
V dežel prišla bo
cvetna spet pomlad
in prinesla bo
sto želja in nad.“

Zvonček deklica
razumela je,
plosknila v roko,
v dol zletela je.

IX.

Deklica in ledena roža.

Deklica:

„Ej rožica meglena,
ej, rožica ledena,
povej, zakaj si plakala,
ko solnčece si čakala?“ —

Ledena rožica:

„Kako bi naj ne plakala,
saj je sovražnik moj.
V poljanah ljubi solnce cvet,
ne v oknih pred teboj.
Gospod mogočen solnce je,

a moj gospod je mraz.
V poljanah ljubi solnce cvet,
a mraz tu v oknih nas.
V solzicah jaz vtonila bom,
a čuj, v poljanah cvet
pa strla mrzla zima bo,
ki se povrne spet!“ —

Se nasmehnila deklica,
je razumela ni.
Kako bi naj umela jo,
ko ji pomlad cveti!...

Tone in vran.

Vran:
 „Kra . . . kra . . . kra! . . .
 Tone, kaj si še doma?
 Nisi danes v šolo šel?
 Prazno glavo boš imel!“

pa naj v šolo šel bi Tone? —
 Vran, le ti brž v šolo teci
 pa tovarišem tam reci,
 da jaz za pečjo sedim
 in se jim glasno smejim!“

Tone:
 „O, ti nerazumni vran!
 Kaj je to za v šolo dan!
 Sever brije preko gričev,
 izpod neba pa kosmičev
 vsiplje se na milijone —

Vran je res odfrfotal.
 Tone je doma ostal
 in prav malo, malo znal.
 Ko se v letih je postaral,
 zanj ni nihče, nihče maral.

Lisica in žerjav.

(Po Tolstoju.)

Lisica je pozvala žerjava na obed in mu podala juho na krožniku. Žerjav ni mogel nič zajeti s svojim dolgim kljunom, in lisica je sama vse snedla. Drugi dan je povabil žerjav lisico k sebi in jej podal obed v steklenici z ozkim grlom. Lisica ni mogla vtekniti gobca v steklenico, a žerjav je vtaknil svoj dolgi vrat v steklenico in je sam vse izpil. F. N.

Deklica in razbojniki.

(Po Tolstoju.)

Deklica je pasla na polju kravo. Prišli so razbojniki in so odvedli deklico. Privedli so jo v gozd na svoj dom in so jej zapovedali, naj kuha, snaži in šiva. Deklica pa je živela pri razbojnikih, delala zanje, a ni znala, kako bi ušla. Kadar so razbojniki odšli, so jo zaprli. Nekoč so pa odšli vsi in pu-